

Elżbieta Dziuba

*absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego,**aplikantka rzecznikowska*

ORCID: 0009-0002-3063-2204

Konstytucja internetu a własność intelektualna – jak Akt o usługach cyfrowych chroni dobra niematerialne?

Streszczenie

Akt o usługach cyfrowych ma stworzyć bezpieczne, godne zaufania i przejrzyste środowisko internetowe dla konsumentów oraz konkurujących przedsiębiorców. Zadanie to ma również przekładać się na zwiększenie ochrony oraz poziomu egzekwowania praw własności intelektualnej na platformach internetowych. Rozporządzenie to ma za zadanie zniechęcić przedsiębiorców do sprzedawania towarów lub usług naruszających prawa posiadaczy praw własności intelektualnej, takich jak choćby znaki towarowe, wzory przemysłowe czy patenty. Celem artykułu jest ukazanie wpływu Aktu o usługach cyfrowych na prawo własności intelektualnej, z uwzględnieniem odniesienia do dyrektywy w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz rozporządzenia w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów.

Słowa kluczowe

Akt o usługach cyfrowych, treści nielegalne, towary podrobione, towary pirackie, produkty niebezpieczne

Wstęp

Moderowanie treści, przedstawiciele prawni, obowiązki sprawozdawcze w zakresie przejrzystości, mechanizmy zgłaszania i działania, zaufane podmioty sygnalizujące, VLOP i VLOSE, system rekomendacji, koordynatorzy ds. usług cyfrowych – wszystkie te zagadnienia odnoszą się do najważniejszego obecnie na poziomie Unii Europejskiej, obok Aktu o rynkach cyfrowych, rozporządzenia regulującego funkcjonowanie przestrzeni cyfrowej – Aktu o usługach cyfrowych, zwanego również „konstytucją internetu”. Kwestie te tworzą swoistą mozaikę zagadnień ujętych w rozporządzeniu, także w kontekście własności intelektualnej.

Celem przepisów Aktu o usługach cyfrowych jest stworzenie bezpiecznego, godnego zaufania i przejrzystego środowiska internetowego dla dwóch zasadniczych grup

podmiotów: konsumentów oraz konkurujących przedsiębiorców. Zadanie to ma również przekładać się, co nie jest oczywiste, na zwiększenie ochrony oraz poziomu egzekwowania praw własności intelektualnej na platformach internetowych. Choć fraza „własność intelektualna”, z pominięciem przypisów, pojawia się w Akcie jedynie cztery razy, wpływ tego dokumentu na prawo własności intelektualnej jest kluczowy. Akt o usługach cyfrowych ma bowiem zniechęcić przedsiębiorców do sprzedawania towarów lub usług naruszających prawa posiadaczy praw własności intelektualnej, takich jak choćby znaki towarowe, wzory przemysłowe czy patenty, a także prawa autorskie.

Artykuł ukazuje wpływ Aktu o usługach cyfrowych na prawo własności intelektualnej, z uwzględnieniem odniesienia do dyrektywy w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (dalej: dyrektywa DSM) oraz rozporządzenia w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Przybliży również, czym są towary podrobione i pirackie oraz towary niebezpieczne. Ponadto przedstawia relację między wymienionymi towarami a pojęciem treści nielegalnych, uregulowanych w Akcie o usługach cyfrowych.

1. Główne założenia Aktu o usługach cyfrowych w kontekście prawa własności intelektualnej

Rozporządzenie (UE) 2022/2065 w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (Akt o usługach cyfrowych)¹ zmienia dyrektywę 2000/31/WE w sprawie handlu elektronicznego², która przez ponad 20 lat była główną regulacją w zakresie kształtowania się przestrzeni cyfrowej. Ze względu jednak na dynamiczny rozwój środowiska cyfrowego zauważalny stał się jej niewystarczający zakres. Z pomocą przyszyć miał właśnie Akt o usługach cyfrowych. Treść Aktu uwzględnia obowiązujące przepisy dyrektywy o handlu elektronicznym dotyczące wyłączeń odpowiedzialności, gwarantujących, że usługi pośrednie mogą być nadal rozwijane na jednolitym rynku³.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Tekst mający znaczenie dla EOG), (Dz. Urz. L 277 z 27.10.2022 r.).

² Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. L 178 z 17.07.2000 r.).

³ Komisja Europejska, *Akt o usługach cyfrowych: Pytania i odpowiedzi*, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/faqs/digital-services-act-questions-and-answers> [dostęp: 17.06.2024].

Akt o usługach cyfrowych wprowadza zestaw przepisów, których zadaniem jest:

- skuteczniejsza ochrona konsumentów i ich praw podstawowych;
- określenie jasnych obowiązków dla platform internetowych i mediów społecznościowych;
- zwalczanie nielegalnych treści lub produktów;
- osiągnięcie większej przejrzystości poprzez lepszą sprawozdawczość i nadzór;
- wspieranie innowacji, wzrostu i konkurencyjności na rynku wewnętrznym UE⁴.

Rozporządzenie wprowadza jasne i proporcjonalne przepisy, uwzględniające ochronę konsumentów oraz ich praw podstawowych i tworzące sprawiedliwe środowisko platform internetowych. Ustanawia również długo oczekiwaną równowagę w zakresie roli poszczególnych uczestników rynku cyfrowego: użytkowników, platform internetowych oraz organów publicznych⁵. Odnosi się ono do świadczenia usług pośrednich. Usługi te, choć w definicji odwołują się do usług społeczeństwa informacyjnego, podobnie jak w dyrektywie 2000/31/WE⁶, obejmują jedynie usługę zwykłego przekazu, usługę cachingu oraz usługę hostingu, regulując obowiązki oraz system przejrzystości i rozliczalności dla dostawców usług pośrednich, takich jak:

- usługi dostępu do internetu;
- usługi hostingowe, np. usługi przetwarzania w chmurze i usługi hostingu internetowego;
- rejestry nazw domen;
- internetowe platformy handlowe;
- sklepy z aplikacjami;
- platformy wspierające gospodarkę współpracy;
- sieci społecznościowe;
- platformy wymiany treści;
- internetowe platformy dotyczące podróży i zakwaterowania⁷.

Obowiązki poszczególnych uczestników rynku cyfrowego zostały określone, uwzględniając ich rolę, udział w rynku, a także siłę oddziaływania na środowisko

⁴ EUR-lex, *Akt o usługach cyfrowych*, <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/digital-services-act.html> [dostęp: 17.06.2024].

⁵ M. Gumularz, [w:] M. Gumularz (red.), *Akt o usługach cyfrowych. Komentarz*, Warszawa 2024.

⁶ M. Namysłowska, D. Lubasz, [w:] R. Shulze, D. Staudmayer (red.), *EU Digital Law. Article-by-Article Commentary*, Oxford 2020, s. 419.

⁷ EUR-lex, *Akt o usługach cyfrowych*, <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/digital-services-act.html> [dostęp: 17.06.2024].

internetowe. Przepisów rozporządzenia muszą przestrzegać wszyscy usługodawcy internetowi, którzy działają na rynku Unii Europejskiej, bez względu na to, czy ich siedziba mieści się na terenie Unii Europejskiej, czy też poza nią. Co ważne, małe i średnie przedsiębiorstwa zostały zwolnione z części odpowiedzialności, stosownie do ich udziału w rynku oraz wyników⁸.

Kluczowe daty odnoszące się do zbioru nowych przepisów to 25 kwietnia 2023 r. oraz 17 lutego 2024 r. 25 kwietnia 2023 r. Komisja Europejska ogłosiła listę 19 wielkich platform internetowych (*Very Large Online Platforms* – VLOPs) i wielkich wyszukiwarek internetowych (*Very Large Online Search Engines* – VLOSEs), czyli największych podmiotów działających w przestrzeni internetowej. W ciągu czterech miesięcy firmy musiały wprowadzić szereg zmian, doprowadzając do tego, że ich usługi stały się bezpieczniejsze dla użytkowników.

Bardzo duże platformy internetowe i wyszukiwarki to te, które mają ponad 45 mln użytkowników w Unii Europejskiej, a więc są wykorzystywane przez ponad 10% z 450 mln konsumentów w UE⁹. Muszą one być zgodne z najbardziej rygorystycznymi przepisami Aktu. Od końca sierpnia 2023 r. przepisy Aktu obowiązywały już te podmioty.

Tabela 1. Lista VLOPs¹⁰

Alibaba	Google Maps	Temu
AliExpress	Google Shopping	TikTok
Amazon Store	Instagram	Twitter
Apple AppStore	LinkedIn	Wikipedia
Booking.com	Pinterest	YouTube
Facebook	Shein	Zalando
Google Play	Snapchat	

Tabela 2. Lista VLOSEs¹¹

Bing
Google Search

⁸ Komisja Europejska, *Unijny akt o usługach cyfrowych*, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_pl [dostęp: 17.06.2024].

⁹ Komisja Europejska, *DSA: duże platformy internetowe i wyszukiwarki*, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops> [dostęp: 17.06.2024].

¹⁰ Komisja Europejska, *Wykaz wyznaczonych VLOP i VLOSE*, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses> [dostęp: 13.12.2024].

¹¹ *Ibidem*.

Bardzo duże platformy i wyszukiwarki muszą obecnie zezwalać na otwarcie czarnych skrzynek swoich algorytmów i udostępnianie ich niezależnym audytorom oraz badaczom. Podmioty te nie mogą już dłużej wprowadzać na rynek nowych usług opartych na systemach sztucznej inteligencji bez obligatoryjnych ocen ryzyka. Jeżeli Komisja Europejska uzna, że środki zapobiegające, które wprowadziły bardzo duże platformy i wyszukiwarki, są nieadekwatne, może nałożyć na nie kary, a nawet wykluczyć z funkcjonowania na europejskim rynku.

Z kolei od 17 lutego 2024 r. rozporządzenie ma zastosowanie do wszystkich dostawców usług cyfrowych. Począwszy od tej daty, co najmniej raz w roku wszyscy dostawcy usług pośrednich są zobligowani do publikowania sprawozdań dotyczących moderowania treści. Sprawozdania mają zawierać informacje na temat stosowanych przez nie praktyk moderowania treści, a także liczbę nakazów otrzymanych od wszystkich właściwych krajowych organów sądowych bądź administracyjnych, liczbę usuniętych treści oraz dokładność i poziom błędów w ich automatycznych systemach moderowania treści¹².

Komisja Europejska będzie sprawować nadzór przede wszystkim nad VLOPs i VLOSEs, podczas gdy państwa członkowskie będą odpowiedzialne za inne platformy oraz wyszukiwarki, w zależności od miejsca ich siedziby. Uprawnienia nadzorcze Komisji Europejskiej wynikające z Aktu o usługach cyfrowych są tożsame z tymi, jakie przysługują jej na mocy obowiązujących przepisów antymonopolowych, włączając w to uprawnienia dochodzeniowe oraz możliwość nakładania grzywien w wysokości do 6% globalnych dochodów¹³.

W kontekście własności intelektualnej za najważniejsze można uznać funkcje Aktu w zakresie zwalczania nielegalnych treści online, w tym towarów i usług, przede wszystkim poprzez:

- oferowanie większej kontroli nad tym, co użytkownicy widzą w internecie, oraz zapewnienie im dokładniejszych informacji o wyświetlanych reklamach;
- oferowanie możliwości łatwego znakowania nielegalnych treści lub produktów;
- zapewnienie platformom środków do współpracy z zaufanymi podmiotami sygnalizującymi (ang. *trusted flaggers*);
- nałożenie obowiązków w zakresie identyfikowalności przedsiębiorców na internetowych platformach handlowych (*Know Your Business Customer* – KYBC);

¹² D. Lubasz, [w:] D. Lubasz, M. Namysłowska (red.), *Akt o usługach cyfrowych. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 104.

¹³ Komisja Europejska, *Akt o usługach cyfrowych: Pytania...*

– wzmocnienie pozycji użytkowników i społeczeństwa obywatelskiego, w tym możliwość kwestionowania decyzji w sprawie moderowania treści i korzystania ze środków odwoławczych, takich jak mechanizm rozstrzygania sporów lub sądowe środki odwoławcze oraz przejrzystość w zakresie szeregu kwestii, w tym algorytmów stosowanych przy rekomendowaniu treści lub produktów¹⁴.

Z perspektywy ochrony praw własności intelektualnej za istotne należy uznać treści nielegalne, dokładnie określone w dokumencie. W Akcie o usługach cyfrowych pojawiają się również treści szkodliwe, choć tym razem bez konkretnej definicji legalnej. Zgodnie z motywem 12 rozporządzenia treści nielegalne należy zdefiniować szeroko, tak aby obejmowały także informacje dotyczące nielegalnych treści, produktów, usług oraz działań, niezależnie od ich formy. Jako przykłady nielegalnych działań dotyczących nielegalnych treści wskazano bezprawne udostępnianie prywatnych obrazów bez zgody, sprzedaż produktów niespełniających wymogów lub podrobionych, sprzedaż towarów lub świadczenie usług z naruszeniem prawa ochrony konsumentów czy też nieuprawnione wykorzystanie materiałów chronionych prawem autorskim. Założenia szerokiego zdefiniowania treści nielegalnych, przyjęte w motywie 12, uległy udanej materializacji w art. 3 Aktu, zgodnie z którym treści nielegalne: „oznaczają informacje, które same w sobie lub przez odniesienie do działania, w tym sprzedaży produktów lub świadczenia usług, nie są zgodne z prawem Unii lub z prawem jakiegokolwiek państwa członkowskiego, które jest zgodne z prawem Unii, niezależnie od konkretnego przedmiotu lub charakteru tego prawa”.

Nielegalne treści są to zatem informacje, których istota bądź też odniesienie do konkretnych działań, takich jak świadczenie usług lub sprzedaż towarów, nie są zgodne ani z prawem Unii Europejskiej, ani z prawem określonego państwa członkowskiego. Treści te obejmują zatem informacje, których rozprzestrzenianie jest sprzeczne z prawem, co czyni je jednoznacznie treściami nielegalnymi. Pojawiają się jednak głosy mówiące o tym, że definicja ta nie spełnia podstawowych wymogów stawianych poprawnie skonstruowanym definicjom, co wynika z faktu, iż zarówno pojęcie definiowane, jak i sama definicja nie są znane (łac. *ignotum per ignotum*). Dokonanie uszczegółowienia w definicji, że mowa tu o treściach niezgodnych z krajowym lub europejskim porządkiem prawnym, jest przez niektórych uznawane za niewystarczające¹⁵. Z pewnością definicja pojęcia „nielegalne treści” jest ujęta

¹⁴ EUR-lex, *Akt o usługach cyfrowych*, <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/digital-services-act.html> [dostęp: 17.06.2024].

¹⁵ P. Polański, *Model odpowiedzialności za nielegalne treści na gruncie Aktu o Usługach Cyfrowych*, „Monitor Prawniczy” 2022, nr 20, s. 998.

szeroko i opiera się na założeniu, że wszystko co jest nielegalne *offline*, powinno być również nielegalne *online*¹⁶. Pojęcie to w kontekście całości przepisów Aktu o usługach cyfrowych uznać można za kluczowe, gdyż do niego odnosi się szereg szczegółowych postanowień rozporządzenia, przykładowo dobrowolne czynności sprawdzające podejmowane przez dostawców platform internetowych w celu identyfikacji i usuwania nielegalnych treści, nakaz podjęcia działań przeciwko nielegalnym treściom, mechanizm zgłaszania i działania wraz z uzasadnieniem takich działań czy też rozpoznawanie skarg i sporów w zakresie usunięcia treści¹⁷. Odpowiedzialność usługodawcy pośredniego za nielegalne treści wynika ostatecznie z przepisów materialnoprawnych będących podstawą dla takiej odpowiedzialności, a więc z przepisów prawa cywilnego, prawa karnego, prawa autorskiego czy prawa konsumenckiego¹⁸. W tym miejscu warto również pochylić się nad zjawiskiem moderowania treści. Proces ten obejmuje wykrywanie, identyfikowanie oraz usuwanie treści nielegalnych, które naruszają warunki korzystania z określonej usługi¹⁹. W przypadku VLOPs oraz VLOSEs Akt zakłada dalsze obowiązki związane z moderowaniem treści²⁰.

Akt o usługach cyfrowych wprowadza środki służące zwalczaniu nielegalnych towarów, usług i treści w internecie, takie jak choćby mechanizm sygnalizowania tych treści przez użytkowników, a w przypadku platform wprowadza mechanizm współpracy z zaufanymi podmiotami sygnalizującymi. Zgodnie z art. 22 ust. 2 Aktu status zaufanego podmiotu sygnalizującego powinien być przyznawany przez koordynatora ds. usług cyfrowych państwa członkowskiego, w którym osoba ubiegająca się o ten status ma siedzibę. Dodatkowo, status ten powinien być uznawany przez wszystkich dostawców platform internetowych. Wewnętrzna procedura służąca przyznaniu statusu zaufanego podmiotu sygnalizującego powinna cechować się bezstronnością i transparentnością, a także posiadać jasne kryteria oceny podmiotów. Status zaufanego podmiotu sygnalizującego przyznaje się jedynie podmiotom, nie indywidualnym osobom, które to podmioty wykażą, że mają

¹⁶ M. Berberich, *Sorgfaltspflichten, Moderationsverfahren und prozedurale Fairness*, [w:] B. Steinrotter (red.), *Europäische Plattformregulierung: DSA, DMA, P2B-VO, DGA, DA, AI Act, DSM-RL. Rechtshandbuch*, Baden-Baden 2023, s. 137.

¹⁷ M. Grochowski *et al.*, [w:] M. Grochowski (red.), *Rynek cyfrowy. Akt o usługach cyfrowych. Akt o rynkach cyfrowych. Rozporządzenie platform-to-business. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 103–104.

¹⁸ F. Hofmann, [w:] F. Hofmann, B. Raue (red.), *Digital Services Act: Article-by-Article Commentary*, C.H. Beck 2024, s. 94.

¹⁹ *Ibidem*, s. 108.

²⁰ M. Barudi, E. Wagner, [w:] R. Muller-Terpitz, M. Kohler (red.), *Digital Services Act: DSA*, C.H. Beck 2024, s. 50.

szczególną wiedzę ekspercką i kompetencje w zakresie zwalczania nielegalnych treści oraz że działają w sposób dokładny, obiektywny i z zachowaniem należytej staranności. Wiedza zaufanych podmiotów sygnalizujących może odnosić się do konkretnej dziedziny. Powinni oni przy wykorzystaniu odpowiednich narzędzi, technologii i metodologii być w stanie wykrywać i identyfikować treści nielegalne. Zaufany podmiot sygnalizujący musi być niezależny od dostawców platform internetowych. Nie może być powiązany kapitałowo ani kontrolowany przez żadnego z dostawców. Ma to służyć eliminacji potencjalnych konfliktów interesów i zapewnieniu obiektywnego działania w zakresie zwalczania nielegalnych treści. Platformy internetowe mają za zadanie zapewnienie priorytetowego traktowania zgłoszeń składanych przez zaufane podmioty sygnalizujące, a także ich terminowe przetwarzanie.

Z kolei koordynator ds. usług cyfrowych to organ odpowiedzialny za stosowanie i egzekwowanie Aktu w każdym państwie członkowskim. Jego rolą, poza przyznawaniem statusu zaufanego podmiotu sygnalizującego, jest również monitorowanie, wraz z Komisją Europejską i Radą Usług Cyfrowych, egzekwowania Aktu o usługach cyfrowych. Może on także żądać dostępu do danych VLOPs oraz VLOSEs czy też nakładać kary w przypadku naruszeń treści rozporządzenia.

2. Mechanizmy zgłaszania i działania skierowane do dostawców usług hostingu (*notice and action mechanisms*)

Dostawcy usług hostingu, zgodnie z art. 16 Aktu, wdrażają mechanizmy umożliwiające dowolnej osobie lub dowolnemu podmiotowi zgłoszenie im obecności w ich usłudze określonych informacji, które dana osoba lub dany podmiot uważają za nielegalne treści. Mechanizmy te muszą być łatwo dostępne i przyjazne dla użytkownika oraz muszą pozwalać na dokonywanie zgłoszeń wyłącznie drogą elektroniczną. Obowiązek wdrożenia mechanizmów jest adresowany do wszystkich dostawców usług hostingu, bez względu na ich wielkość.

Mechanizmy, o których mowa w art. 16 ust. 1, muszą być mechanizmami ułatwiającymi dokonywanie wystarczająco precyzyjnych i odpowiednio uzasadnionych zgłoszeń. Muszą być dostępne dla dowolnej osoby bądź podmiotu, którzy zamierzają zgłosić dane treści za nielegalne. Dostęp do tych mechanizmów nie może być jednak ograniczony jedynie do odbiorców usług. Z mechanizmów powinny mieć możliwość swobodnego korzystania zaufane podmioty sygnalizujące, których zgłoszenia powin-

ny być traktowane jako priorytetowe²¹. Mechanizm zgłoszeniowy musi umożliwiać zgłaszanie wielu określonych informacji o nielegalnych treściach jednocześnie²². W tym celu dostawcy usług hostingu przyjmują niezbędne środki umożliwiające im i ułatwiające dokonywanie zgłoszeń zawierających wszystkie poniższe elementy:

- a) wystarczająco uzasadnione wyjaśnienie powodów, dla których dana osoba lub dany podmiot uważają, że odpowiednie informacje stanowią nielegalne treści;
- b) jasne wskazanie dokładnej elektronicznej lokalizacji informacji, takiej jak dokładny adres URL lub dokładne adresy URL, oraz, w stosownych przypadkach, dodatkowe informacje umożliwiające identyfikację nielegalnych treści, stosownie do rodzaju treści i konkretnego rodzaju usługi hostingu;
- c) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres e-mail osoby lub podmiotu dokonujących zgłoszenia, z wyjątkiem zgłoszenia dotyczącego informacji uznawanych za związane z jednym z przestępstw, o których mowa w art. 3–7 dyrektywy 2011/93/UE;
- d) oświadczenie potwierdzające powzięte w dobrej wierze przekonanie osoby lub podmiotu dokonujących zgłoszenia, że informacje i zarzuty w nim zawarte są prawidłowe i kompletne.

Nie oznacza to jednak, że dostawcy usług hostingu nie mogą się zwrócić do danego podmiotu w celu żądania dodatkowych informacji bądź dowodów. W kwestii wyjaśnienia nie wystarczy samo stwierdzenie, że konkretne treści są nielegalne. Konieczne jest poparcie tego stwierdzenia faktami, okolicznościami i argumentami przemawiającymi za jego poprawnością. Treść postanowienia musi być wystarczająca, aby dostawca usług hostingu mógł podjąć świadomą decyzję, że dane treści są nielegalne, a w rezultacie czy należy ograniczyć do nich dostęp bądź też je usunąć. Odnosząc się do wskazania dokładnej elektronicznej lokalizacji, może się zdarzyć, że podanie adresu lub adresów URL nie będzie wystarczające. Wtedy też konieczne będzie podanie przez podmiot zgłaszający dodatkowych informacji. Identyfikacja zgłaszającego może okazać się niezbędna do ustalenia, czy dane treści stanowią treści nielegalne. Może to dotyczyć choćby praw autorskich, w przypadku których to od decyzji dysponenta tych praw będzie zależało, czy dane treści są nielegalne. Z kolei złożenie oświadczenia o prawidłowości oraz kompletności informacji i zarzutu może zostać potraktowane jako swego rodzaju przypomnienie o konieczności rzetelnego wypełnienia zgłoszenia, z uwzględnieniem wszystkich istotnych okoliczności sprawy²³.

²¹ P. Drobek, [w:] M. Grochowski (red.), *op. cit.*, s. 214.

²² G. Spindler, *Der Vorschlag für ein neues Haftungsregime für Internetprovider – der EU-Digital Services Act (Teil 1)*, GRUR 2021/545, s. 552.

²³ *Ibidem*, s. 217.

Art. 16 Aktu o usługach cyfrowych nakłada na dostawców usług hostingu obowiązek rozpatrywania wszystkich zgłoszeń złożonych w ramach mechanizmu zgłaszania i działania. Są oni zobligowani do podjęcia decyzji w kwestii otrzymanych informacji w sposób terminowy, niearbitralny, obiektywny oraz z zachowaniem należytej staranności. Działania podejmowane przez dostawców usług hostingu powinny zmierzać do uniemożliwienia dostępu do treści uznanych za nielegalne bądź też do ich usunięcia, przy zachowaniu wolności wypowiedzi i informacji użytkowników. Konkretnie terminy rozpatrzenia zgłoszenia i podjęcia decyzji nie zostały wprowadzone. Zastosowana elastyczność umożliwia dostawcom dostosowanie terminu do złożoności sprawy i rodzaju zgłaszanych treści. Jedynie zgłoszenia otrzymane przez zaufane podmioty sygnalizujące powinny zostać rozpatrzone bez zbędnej zwłoki.

W celu zapewnienia przejrzystości decyzji w art. 17 Aktu wskazano na elementy uzasadnienia wydanego użytkownikom przez dostawców usług hostingu. Uzasadnienie to powinno być postrzegane jako element gwarancji proceduralnych, mających na celu ochronę odbiorców usługi, którzy zostali dotknięci nałożonymi ograniczeniami. Dostawcy usług hostingu przedstawiają wszystkim zainteresowanym odbiorcom usługi jasne i konkretne uzasadnienie w odniesieniu do następujących ograniczeń nałożonych ze względu na fakt, iż informacje przekazane przez odbiorcę usługi stanowią nielegalne treści lub są niezgodne z warunkami korzystania z usług dostawcy:

- a) ograniczenia w zakresie widoczności określonych informacji przekazywanych przez dostawcę usługi, w tym usuwanie treści, uniemożliwianie dostępu do treści lub depozycjonowanie treści;
- b) zawieszenie, zakończenie lub inne ograniczenie płatności pieniężnych;
- c) zawieszenie lub zakończenie świadczenia usługi w całości lub w części;
- d) zawieszenie lub zamknięcie konta odbiorcy usługi.

Minimalny zakres treści uzasadnienia nałożonych ograniczeń obejmuje co najmniej informacje o zastosowanych ograniczeniach, podstawie faktycznej i prawnej, a także wykorzystaniu zautomatyzowanych środków. Dodatkowo, powinny zostać wskazane: ograniczenie terytorialne podjętej decyzji oraz okres jej obowiązywania.

Obowiązek uzasadnienia wprowadzonych ograniczeń nie ma zastosowania w przypadku informacji będących wprowadzającymi w błąd treściami handlowymi o dużej objętości. Mowa o rozpowszechnianiu wprowadzających w błąd treści handlowych w celu manipulowania usługą. Należy przez to rozumieć nieautentycz-

ne korzystanie z usługi, a więc korzystanie niezgodnie z jej celem, włączając w to używanie botów, fałszywych kont czy też innych nieuczciwych metod korzystania z danej usługi²⁴.

W przypadku gdy dostawca usług hostingu poweźmie jakiegokolwiek informacje dające podstawę do podejrzenia, że popełniono przestępstwo zagrażające życiu lub bezpieczeństwu osób, natychmiast informuje o swoim podejrzeniu organy ścigania lub organy sądowe zainteresowanego państwa członkowskiego i przekazuje wszystkie dostępne informacje na ten temat.

Dostawcy platform internetowych zawieszają na rozsądny okres i po wydaniu uprzedniego ostrzeżenia świadczenie usług na rzecz odbiorców usługi często przekazujących nielegalne treści.

3. Identyfikowalność użytkowników biznesowych – *Know Your Business Customer*

Akt ustanawia nowe obowiązki dotyczące identyfikowalności użytkowników biznesowych na internetowych platformach handlowych, których celem jest pomoc w wykrywaniu sprzedawców nielegalnych towarów. Art. 30 Aktu o usługach cyfrowych nakłada na dostawców internetowych platform handlowych obowiązek umożliwienia konsumentom zawierania umów na odległość z przedsiębiorcami, włączając w to możliwość otrzymania przez konsumentów określonych informacji od przedsiębiorców.

W szczególności tacy dostawcy muszą teraz zapewnić, aby sprzedawcy przekazywali zweryfikowane informacje na temat ich tożsamości, zanim będą mogli rozpocząć sprzedaż towarów na internetowych platformach handlowych. Niepodanie bądź też podanie nieprawdziwych, nieaktualnych lub niekompletnych informacji przez przedsiębiorcę ma skutkować odmową zezwolenia na korzystanie z usługi przez przedsiębiorcę lub zawieszeniem tej usługi. Z przepisu tego wyłączeni zostali mali oraz średni przedsiębiorcy. Dostawcy ci muszą również zagwarantować, że użytkownicy będą mogli łatwo zidentyfikować osobę odpowiedzialną za sprzedaż. Następnie muszą zapewnić bezpieczne przechowywanie tych informacji przez określony czas²⁵. Ponadto, jeżeli dostawca internetowej platformy handlowej dowiadyje

²⁴ *Ibidem*, s. 231.

²⁵ X. Konarski, *Unijny Akt o Usługach Cyfrowych – cele uchwalenia, zakres stosowania oraz najważniejsze obowiązki dostawców usług pośrednich*, „Prawo Nowych Technologii” 2022, nr 3.

się o sprzedaży nielegalnego produktu lub usługi przez sprzedawcę, musi poinformować o tym użytkowników, którzy zakupili nielegalny towar lub usługę, a także jest zobligowany do podania informacji o tożsamości sprzedawcy i możliwościach dochodzenia roszczeń.

Dostawcy platform internetowych umożliwiającym konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość zapewniają, aby przedsiębiorcy mogli korzystać z tych platform internetowych jedynie w celu propagowania wiadomości o produktach lub usługach bądź też oferowania towarów lub usług konsumentom znajdującym się w Unii, jeżeli przed takim skorzystaniem z ich usług do tych celów uzyskali – o ile dotyczy to danego przedsiębiorcy – następujące informacje:

a) imię i nazwisko lub nazwę, adres, numer telefonu i adres poczty elektronicznej przedsiębiorcy;

b) kopię dokumentu tożsamości przedsiębiorcy lub jakąkolwiek inną identyfikację elektroniczną zgodnie z definicją w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014²⁶;

c) dane rachunku płatniczego przedsiębiorcy;

d) w przypadku gdy przedsiębiorca jest wpisany do rejestru handlowego lub podobnego rejestru publicznego – rejestr handlowy, do którego przedsiębiorca jest wpisany, oraz jego numer rejestracyjny lub równoważne środki pozwalające na ustalenie tożsamości znajdujące się w rejestrze;

e) własne poświadczenie przedsiębiorcy, w którym zobowiązuje się do oferowania wyłącznie produktów lub usług zgodnych z mającymi zastosowanie przepisami prawa Unii.

Do czasu podania wymaganych informacji i ich dokładnej weryfikacji przez dostawcę platformy pod względem wiarygodności oraz pełności, dostawca nie może umożliwić przedsiębiorcy korzystania ze swoich usług. Jeśli wymagane informacje nie zostaną przekazane przez przedsiębiorcę, przedsiębiorca nie może korzystać z platformy²⁷. Dostawca platformy może zażądać od przedsiębiorcy zaświadczeń potwierdzających prawdziwość przedstawionych informacji w postaci odpowiednich dokumentów²⁸.

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz. Urz. L 257 z 28.08.2014 r.).

²⁷ K. Menszig-Wiese, P. Podrecki, [w:] M. Grochowski (red.), *op. cit.*, s. 319.

²⁸ K. v. Lewinski, *Compliance-Pflichten nach dem DSA – ein umfassender Überblick*, „Recht Digital” 2023/4, s. 189.

Jeśli z kolei przedsiębiorca podał niepełne lub nieprawdziwe dane i mimo żądania dostawcy nie uzupełnił ich bądź nie sprostował, dostawca platformy internetowej umożliwiającej konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość ma obowiązek szybko zawiesić świadczenie usług na rzecz tego przedsiębiorcy w zakresie oferowania produktów lub usług konsumentom znajdującym się w Unii do czasu spełnienia żądania w całości.

W przypadku odmowy świadczenia usługi przez dostawcę platformy ze względu na nieprzekazanie wymaganych danych bądź ich negatywną weryfikację, a także w przypadku zawieszenia świadczenia usługi, przedsiębiorcy przysługuje prawo do skargi. Dzięki temu ma zapewniony dostęp do wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg oraz do konkretnych pozasądowych mechanizmów rozwiązywania sporów.

Obowiązek identyfikowalności ma pozwolić konsumentom efektywniej dochodzić swoich praw. Dodatkowo pozwala on na informowanie konsumentów od samego początku korzystania z platformy, że poprzez nabycie towarów czy usług zawierają oni umowę z przedsiębiorcą, a nie z dostawcą usługi platformy.

4. Towary podrobione i pirackie

Szacuje się, że ok. 6% towarów importowanych do Unii Europejskiej to towary podrobione, których wartość wynosi ok. 119 bln euro. Ponad połowa towarów podrobionych trafia na rynek UE za pośrednictwem właśnie platform internetowych²⁹.

Kwestię towarów podrobionych oraz towarów pirackich reguluje szczegółowo, w art. 2 ust. 1 pkt 5 oraz 6, rozporządzenie³⁰ w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne. Zgodnie z treścią rozporządzenia za towary podrobione uznaje się te produkty, które są przedmiotem działania naruszającego znak towarowy lub oznaczenie geograficzne. Najczęściej zarówno towary te, jak i opakowanie, etykieta, naklejka, broszura, instrukcja obsługi, dokument gwarancji lub inny podobny artykuł są opatrzone znakiem lub oznaczeniem geograficznym bez zgody ich właściciela bądź też oznaczeniem podobnym do oryginalnego. Poprzez termin towary pirackie rozumie się z kolei towary będące przedmiotem działania

²⁹ EUIPO, *Counterfeit goods cost EU industries billions of euros and thousands of jobs annually*, <https://www.euipo.europa.eu/en/news/counterfeit-goods-cost-eu-industries-billions-of-euros-and-thousands-of-jobs-annually> [dostęp: 17.06.2024].

³⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 608/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1383/2003 (Dz. Urz. L 181 z 29.06.2013 r.).

naruszającego prawo autorskie lub prawo pokrewne lub wzór w państwie członkowskim, w którym zostały ujawnione. Muszą one być kopią oryginalnych towarów, wykonaną bez zgody posiadacza prawa autorskiego, prawa pokrewnego lub wzoru.

Unia Europejska jest drugim na świecie importerem towarów i usług, co daje ogromne możliwości, ale niesie również ryzyko pojawienia się na dużą skalę towarów podrzobionych. Gospodarka Unii Europejskiej specjalizuje się głównie w produktach o znacznej wartości i najczęściej wysokiej jakości, które często są chronione znakami towarowymi, wzorami przemysłowymi, patentami czy też oznaczeniami geograficznymi. Biorąc pod uwagę ich charakter, zwiększa to prawdopodobieństwo ich podrzobienia. Problemem fałszerstw najbardziej są dotknięte branża kosmetyczna, farmaceutyczna, alkoholowa, zabawek oraz gier³¹.

Głównym krajem pochodzenia towarów naruszających prawa własności intelektualnej nadal są Chiny. Tuż za nimi wymienić można Hongkong czy Bangladesz. Z Turcji najczęściej są sprowadzane inne podrzobione napoje, perfumy i kosmetyki. Z Rosji i Ukrainy z kolei często docierają do UE podrzobione środki ochrony roślin³².

Konkurencyjność europejska powiązana jest z badaniami i rozwojem, innowacjami oraz prawami własności intelektualnej. Zjawisko podrzabiania towarów, naruszające prawa własności intelektualnej, przynosi poważne negatywne konsekwencje dla gospodarki Unii Europejskiej, gdyż ogranicza motywację do innowacji i hamuje bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Co więcej, niejednokrotnie przyczynia się do likwidacji miejsc pracy i umożliwia tworzenie nielegalnego systemu gospodarczego, który jest kontrolowany przez grupy przestępcze³³.

Podrabianie towarów, przede wszystkim proceder podrzabiania środków ochrony roślin, powoduje również poważne szkody dla środowiska. Towary podrzobione nie mają odpowiednich norm jakości. Ponadto wyeliminowanie ich z obiegu handlowego i zniszczenie wiąże się z wysokimi kosztami. Naprzeciw tym niebezpieczeństwom ma wyjść właśnie Akt o usługach cyfrowych, który, co do zasady, powinien gwarantować konsumentom możliwość wolnego, przejrzystego i bezpiecznego wyboru towarów w środowisku cyfrowym.

Niezwykle ważną rolę w walce z towarami podrzobionymi i pirackimi odgrywają organy celne, które nie dopuszczają do ich przywozu z państw trzecich i skrupulatnie

³¹ Dangerous Fakes: Trade in counterfeit goods that pose health, safety and environmental risks, OECD/EUIPO (2022), s. 30–31.

³² Illicit Trade. Global Trade in Fakes. A Worrying Threat, OECD/EUIPO 2021, s. 21–22.

³³ Commission Recommendation (EU) 2024/915 of 19 March 2024 on measures to combat counterfeiting and enhance the enforcement of intellectual property rights, C/2024/1739, s. 1–3.

sprawdzają spełnienie przewidzianych prawnie wymagań co do ich jakości, oznakowania, koniecznych dokumentów czy przeprowadzonych badań. Tym samym służba celna może doprowadzić do skutecznego zatrzymywania towarów niepożądanych lub stwarzających ryzyko dla zdrowia i życia konsumentów, zanim zostaną one wprowadzone do obrotu w Unii Europejskiej. W walkę z naruszeniami praw własności intelektualnej, w tym w zwalczanie procederu podrabiania towarów, zaangażowane są również najważniejsze międzynarodowe instytucje, takie jak Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO), Europejski Urząd ds. Ochrony Własności Intelektualnej (EUIPO), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) czy Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (EUROPOL).

5. Akt o usługach cyfrowych a dyrektywa w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia Akt o usługach cyfrowych nie wpływa ono na funkcjonowanie innych aktów prawnych regulujących inne aspekty świadczenia usług pośrednich na rynku wewnętrznym lub określających i uzupełniających rozporządzenie. Na tej podstawie można stwierdzić, że Akt o usługach cyfrowych powinien być traktowany jako *lex generalis* w odniesieniu do regulowania rynku usług cyfrowych, podczas gdy inne przepisy, odnoszące się do środowiska cyfrowego, będą stanowić *lex specialis*.

Tak jest w przypadku choćby dyrektywy w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym³⁴. W kontekście usług cyfrowych jako kluczowy jawi się art. 17, który nakłada na dostawców usług online obowiązek weryfikacji treści przed ich publicznym rozpowszechnieniem³⁵. Dotyczy on treści, które użytkownicy chcą zamieścić na platformach dostawców. Przepis ten przewiduje, że dostawca usług udostępniania treści online musi uzyskać zezwolenie od podmiotów uprawnionych, np. poprzez zawarcie umowy licencyjnej. W przypadku udostępnienia treści chronionej prawem autorskim to na dostawcy usług online spoczywa obowiązek wykazania, że dołożył wszelkich starań, aby uzyskać zezwolenie oraz aby zapewnić brak dostępu do poszczególnych utworów i innych przedmiotów objętych

³⁴ Dyrektywa 2019/790 w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Dz. Urz. L 130 z 17.05.2019 r.).

³⁵ R. Markiewicz, *Prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790*, Warszawa 2021, s. 201.

ochroną, w odniesieniu do których podmioty uprawnione przekazały dostawcom usług odpowiednie i niezbędne informacje. Dodatkowo, dostawca usług online musi wykazać, że działał niezwłocznie po otrzymaniu odpowiednio uzasadnionego zastrzeżenia od podmiotów uprawnionych w celu zablokowania dostępu do utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, których dotyczy zastrzeżenie lub też, że usunął te treści ze swoich stron internetowych. Ponadto konieczne jest wykazanie, że dołożono wszelkich starań, aby zapobiec przyszłemu zamieszczaniu treści objętych prawami autorskimi.

Zgodnie z art. 8 Aktu o usługach cyfrowych na dostawców usług pośrednich nie nakłada się ogólnego obowiązku monitorowania informacji, które dostawcy ci przekazują lub przechowują, ani aktywnego ustalania faktów lub okoliczności wskazujących na nielegalną działalność. Za ogólny obowiązek monitorowania należy uznać proces, poprzez który pośrednik jest zobowiązany do wprowadzenia środków technologicznych, mających na celu monitorowanie aktywności użytkowników w konkretnym serwisie pośrednika. Zakaz ogólnych obowiązków w zakresie monitorowania ma zapobiec nadmiernie nieproporcjonalnemu oraz szerokiemu nadzorowi pośredników nad treściami pochodzącymi od użytkowników. Jednocześnie umożliwia korzystanie z konkretnych środków, aby eliminować nielegalną działalność w środowisku cyfrowym, opierając się na uzasadnionych podstawach³⁶. Celem regulacji jest zapewnienie równowagi między ochroną praw użytkowników oraz praw własności intelektualnej a ochroną prywatności i wyrażania opinii, a także zapewnienia pewności prawnej dla dostawców usług pośrednich. Wyłączenie ogólnego obowiązku monitorowania ma zabezpieczać pośredników przed nadmiernymi obciążeniami. Zakaz ogólnego monitorowania współgra z art. 17 dyrektywy DSM, który stanowi, że usługodawcy będący pośrednikami nie mogą prowadzić ogólnego monitorowania treści, które podlega ochronie prawnoautorskiej. Nie oznacza to jednak, że pośrednicy są całkowicie zwolnieni z odpowiedzialności za to, jakie treści umieszczają w ich serwisach użytkownicy.

W obu przypadkach wprowadzona została jednak tzw. klauzula dobrego Samarytanina (*Good Samaritan Protection*). Zakłada ona, że usługodawcy internetowi nie będą tracili wyłączeń odpowiedzialności jedynie z tego powodu, że prowadzą z własnej inicjatywy dochodzenia lub inne działania mające na celu wykrycie, identyfikację i usunięcie nielegalnych treści lub uniemożliwienia do nich dostępu. Poprzednio usługodawcy, którzy dobrowolnie wykrywali i usuwali, ich zdaniem, nielegalne tre-

³⁶ M. Wilczyńska, [w:] M. Grochowski (red.), *op. cit.*, s. 149.

ści, często musieli się liczyć z negatywnymi konsekwencjami, gdy okazało się, iż dana treść jednak nie jest nielegalna. Klauzula dobrego Samarytanina niweluje tego typu negatywne skutki.

6. Akt o usługach cyfrowych a rozporządzenie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów

Jak zostało wskazane, Akt o usługach cyfrowych definiuje treści nielegalne. Wśród treści nielegalnych wyróżnić można towary podrobione i towary pirackie. Pośród tych produktów z kolei często znajdują się towary, których występowanie reguluje obecnie dyrektywa w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów³⁷, a od 13 grudnia 2024 r. będzie w zakresie rozporządzenia w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów³⁸.

Dokument ten, w art. 3, definiuje, czym są produkt bezpieczny oraz produkt niebezpieczny. Za produkt bezpieczny uznaje się każdy produkt, który w zwykłych lub dających się racjonalnie przewidzieć warunkach używania, w tym w rzeczywistym czasie używania, nie stwarza jakiegokolwiek ryzyka lub jedynie minimalne ryzyko zgodne z jego używaniem, uważane za dopuszczalne i odpowiadające wysokiemu poziomowi ochrony zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów. Produktem niebezpiecznym jest z kolei każdy produkt, którego nie można uznać za produkt bezpieczny.

Rozporządzenie odnosi się zarówno do nowych, jak i używanych, naprawionych lub odnowionych produktów. Reguluje towary oferowane konsumentom w Unii Europejskiej za pośrednictwem wszystkich kanałów sprzedaży, w tym za pośrednictwem internetowych platform handlowych.

Nie dotyczy jednak następujących kategorii produktów:

- produktów leczniczych do stosowania u ludzi ani do weterynaryjnych produktów leczniczych;
- żywności i pasz;
- żywych roślin i zwierząt, organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie stosowanych w sposób ograniczony;

³⁷ Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz. Urz. L 11 z 15.01.2002 r.).

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/988 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 oraz uchylające dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywę Rady 87/357/EWG (Dz. Urz. L 135 z 23.05.2023 r.).

- produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych;
- produktów ochrony roślin;
- sprzętu wykorzystywanego do przemieszczania się lub podróży, gdy jest on obsługiwany bezpośrednio przez usługodawcę;
- statków powietrznych, których konstrukcja, wytwarzanie, obsługa techniczna i eksploatacja stwarzają niewielkie zagrożenie dla bezpieczeństwa;
- antyków;
- produktów wymagających naprawy lub odnowienia przed użyciem, w przypadku gdy noszą wyraźne oznaczenie, że wymagają naprawy lub odnowienia przed użyciem³⁹.

Rozporządzenie nakłada na operatorów internetowych platform handlowych obowiązek zapewnienia, że oferta nie będzie mogła zostać opublikowana bez minimalnych informacji dotyczących bezpieczeństwa i identyfikowalności produktów dostarczanych przez zainteresowanego przedsiębiorcę. Co więcej, operatorzy będą musieli za pomocą publicznych baz danych weryfikować, czy oferowane produkty są bezpieczne. Dodatkowo wprowadza się obowiązek niezwłocznego reagowania na zarządzenia władz i powiadomienia podmiotów zewnętrznych. Operatorzy będą musieli również zapewnić, aby usunięte oferty nie pojawiły się ponownie. Poza tym konieczne stanie się dostarczanie konsumentom odpowiednich i aktualnych informacji w przypadku wycofania produktu z rynku poprzez bezpośredni kontakt ze wszystkimi osobami, które zakupiły dany produkt na platformie operatora i publikowanie szczegółowych informacji na stronie internetowej operatora. Ponadto nakłada się obowiązek informacyjny poinformowania właściwego podmiotu gospodarczego oraz organów nadzoru rynku w przypadku wycofania produktu z rynku.

Zgodnie z Aktem o usługach cyfrowych w sytuacji gdy dostawca usług hostingu poweźmie jakiegokolwiek informacje dające podstawę do podejrzenia, że popełniono przestępstwo zagrażające życiu lub bezpieczeństwu, natychmiast informuje o swoim podejrzeniu organy ścigania lub organy sądowe zainteresowanego państwa członkowskiego i przekazuje wszystkie dostępne informacje na ten temat. Przestępstwem zagrażającym życiu lub bezpieczeństwu jest z pewnością kontakt z produktami niebezpiecznymi bądź ich używanie. Widoczny jest zatem bezpośredni związek między Aktem o usługach cyfrowych, który nakłada ogólne obowiązki na

³⁹ EUR-lex, *Rozporządzenie w sprawie ogólnego rozporządzenia produktów (2023)*, <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/general-product-safety-regulation-2023.html> [dostęp: 17.06.2024].

internetowe platformy handlowe, a rozporządzeniem w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, które uszczegóławia obowiązki operatorów platform w przypadku umieszczenia na internetowych platformach handlowych produktów niebezpiecznych, a tym samym dopuszczeniem do udostępnienia ich szerokiemu gronu odbiorców.

7. Podsumowanie

Jak zostało wyraźnie wskazane, choć Akt o usługach cyfrowych reguluje przede wszystkim funkcjonowanie środowiska cyfrowego i interakcje między konsumentami, dostawcami usług pośrednich a organami nadzoru, bezsprzecznie wpływa również na prawo własności intelektualnej. Wpływ ten i pewnego rodzaju zależność uznać należy za pozytywne. Względem innych aktów prawnych odnoszących się do przestrzeni cyfrowej Akt o usługach cyfrowych pełni funkcję *lex generalis*. Wyznacza zatem ogólne prawa i obowiązki uczestników rynku cyfrowego, podczas gdy inne regulacje będą stanowić względem niego *lex specialis*. Tak jest choćby w przypadku rozporządzenia w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne, dyrektywy w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym czy rozporządzenia w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktu. Za kluczowe w Akcie należy uznać szerokie uregulowanie kwestii treści nielegalnych, wraz z przytoczonymi przykładami. W zakresie treści nielegalnych mieszczą się bowiem towary podrobione i pirackie, a także produkty niebezpieczne, których występowanie wprost regulują przepisy w zakresie prawa własności intelektualnej. Dzięki mechanizmom zgłaszania i działania oraz identyfikowalności użytkowników biznesowych Akt o usługach cyfrowych wprowadza środki mające na celu zwiększenie ochrony i egzekwowalności praw własności intelektualnej, jednocześnie zapewniając uczestnikom rynku cyfrowego bezpieczne, transparentne i godne zaufania środowisko funkcjonowania w przestrzeni cyfrowej.

Bibliografia

Akty prawne

Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. L 178 z 17.07.2000 r.).

- Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz. Urz. L 11 z 15.01.2002 r.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 608/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1383/2003 (Dz. Urz. L 181 z 29.06.2013 r.).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Dz. Urz. L 130 z 17.05.2019 r.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Tekst mający znaczenie dla EOG), (Dz. Urz. L 277 z 27.10.2022 r.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/988 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 oraz uchylające dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywę Rady 87/357/EWG (Dz. Urz. L 135 z 23.05.2023 r.).

Pozycje książkowe, zalecenia i raporty

- Commission Recommendation (EU) 2024/915 of 19 March 2024 on measures to combat counterfeiting and enhance the enforcement of intellectual property rights, C/2024/1739.
- Dangerous Fakes: Trade in counterfeit goods that pose health, safety and environmental risks, OECD/EUIPO (2022).
- Grochowski M. (red.), *Rynek cyfrowy. Akt o usługach cyfrowych. Akt o rynkach cyfrowych. Rozporządzenie platform-to-business. Komentarz*, Warszawa 2024.
- Hofmann F., B. Raue, (red.), *Digital Services Act: Article-by-Article Commentary*, C.H. Beck 2024.
- Illicit Trade. Global Trade in Fakes. A Worrying Threat, OECD/EUIPO 2021.
- Konarski X., *Unijny Akt o Usługach Cyfrowych – cele uchwalenia, zakres stosowania oraz najważniejsze obowiązki dostawców usług pośrednich*, „Prawo Nowych Technologii” 2022, nr 3.
- Lewinski K. v., *Compliance-Pflichten nach dem DSA – ein umfassender Überblick*, „Recht Digital” 2023/4.
- Lubasz D., Namysłowska M. (red.), *Akt o usługach cyfrowych. Komentarz*, Warszawa 2024.
- Markiewicz R., *Prawo autorskie na jednolitym rynku cyfrowym. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790*, Warszawa 2021.
- Muller-Terpitz R., Kohler M. (red.), *Digital Services Act: DSA*, C.H. Beck 2024.
- Polański P., *Model odpowiedzialności za nielegalne treści na gruncie Aktu o Usługach Cyfrowych*, „Monitor Prawniczy” 2022, nr 20.
- Shulze R., Staudmayer D., *EU Digital Law. Article-by-Article Commentary*, Oxford 2020.
- Spindler G., *Der Vorschlag für ein neues Haftungsregime für Internetprovider – der EU-Digital Services Act (Teil 1)*, GRUR 2021/545.
- Steinrotter B. (red.), *Europäische Plattformregulierung: DSA, DMA, P2B-VO, DGA, DA, AI Act, DSM-RL. Rechtshandbuch*, Baden-Baden 2023.

Źródła internetowe

- EUIPO, *Counterfeit goods cost EU industries billions of euros and thousands of jobs annually*, <https://www.euipo.europa.eu/en/news/counterfeit-goods-cost-eu-industries-billions-of-euros-and-thousands-of-jobs-annually>
- EUR-lex, *Akt o usługach cyfrowych*, <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/digital-services-act.html>
- EUR-lex, *Rozporządzenie w sprawie ogólnego rozporządzenia produktów (2023)*, <https://eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/general-product-safety-regulation-2023.html>
- Komisja Europejska, *Akt o usługach cyfrowych: Pytania i odpowiedzi*, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/faqs/digital-services-act-questions-and-answers>
- Komisja Europejska, *Unijny akt o usługach cyfrowych*, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_pl
- Komisja Europejska, *DSA: duże platformy internetowe i wyszukiwarki*, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops>
- Komisja Europejska, *Wykaz wyznaczonych VLOP i VLOSE*, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>

The constitution of the internet and intellectual property law – how the Digital Services Act protects intangible assets?

Abstract

The Digital Services Act is expected to create a safe, trustworthy and transparent online environment for consumers and competing businesses. It encompasses as well an increased protection and enforcement of intellectual property rights on online platforms. The regulation is designed to discourage entrepreneurs from selling goods or services that infringe on intellectual property rights, such as trademarks, designs or patents. The purpose of this article is to show the impact of the Digital Services Act on intellectual property law, with reference to the Directive on copyright and related rights in the Digital Single Market and the General Product Safety Regulation.

Keywords

Digital Services Act, illegal content, counterfeit goods, pirated goods, dangerous products